

Účtování o prostředcích na podporu činnosti Junáka

Obsahem metodického listu je rekapitulace postupů účtování o prostředcích určených na podporu činnosti Junáka. Jde o problematiku odlišnou od běžného účtování v podnikatelských subjektech a tedy nepřílišnou známou i pro zkušené účetní. Zvláštní účetní postupy způsobuje i předávání finančních prostředků mezi jednotlivými organizačními jednotkami. Níže popsané účtování je doporučeno a není vyloučen jiný postup, který bude též v souladu s právními předpisy.

Text vychází z platné právní úpravy, zejména zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví a vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. Podpůrně lze použít i Českých účetních standardů č. 401 – 414.

Konkrétně se budeme věnovat účtování:

- provozních dotací;
- investičních dotací;
- příspěvků z rozpočtů samosprávných celků (obcí, krajů);
- darů.

Základní pojmy

V této oblasti se používají nejrůznější pojmy k označení zejména finančních prostředků, které jsou poskytovány na podporu činnosti nejen nevýdělečných organizací. Uvedme si proto základní pojmy a jejich vysvětlení.

Dotace

- peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel (viz § 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech republiky)
- za dotaci se rovněž považují bezúplatná plnění poskytnutá účetním jednotkám na stanovený účel ze zahraničí z prostředků Evropského společenství nebo z veřejných rozpočtů cizích států a prostředky (viz § 27 vyhlášky č. 504/2002 Sb.)
- za dotaci může být považováno i plnění z rozpočtů samosprávných celků na stanovený účel (viz § 27 vyhlášky č. 504/2002 Sb.)

Grant

- lépe je užívat spíše pojem „grantové prostředky“
- s pojmem se často je možné setkat u příspěvků z nadací a obcí a krajů, a to přesto, že tento pojem nevyjadřuje charakter poskytnutých prostředků

Příspěvek územní samosprávy

- dle zákona č. 250 / 2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 9, odst. 1 h) může obec, resp. dle § 10, odst. 1 i) kraj poskytnout finanční prostředky na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec, resp. kraj

Účtování o dotacích

V této části uvádíme účtování o dotacích, které byly poskytnuty přímo ze státního rozpočtu, například prostřednictvím resortního ministerstva nebo agentury, která byla zřízena státem.

Zásady

- nárok na dotaci se účtuje v okamžiku připsání příspěvku na účet
- je třeba analyticky odlišovat druh dotace (popř. poskytovatele) a to na účtu v třídě 3 i 6

Pro ukázkou zavedeme tyto analytické účty:

346/100 Nároky na dotace a ostatní zúčtování s státním rozpočtem
691/100 Provozní dotace – příspěvek na provoz ekocentra

Účetní případ	Účetní doklad	MD	D
Příjem dotace od MŽP	Výpis BU	221	346/100
Zaučtování nároku na dotaci	Interní doklad + smlouva	346/100	691/100
Zúčtování nákladů	Přijatá faktura, (VPD, výpis BU)	5XX	321 (211, 221)
Vratka přeplatku dotace	Výpis BU	346/100	221
Snížení nároku na dotaci	Interní doklad + dodatek ke.sml.	691/100	346/100

Účtování o provozních dotacích v přeúčtovaných v rámci OJ Junáka

Prostředky, které obdrží organizační jednotky Junáka (tj. kraje, okresy a střediska) prostřednictvím ústředí Junáka již nejsou poskytovány přímo ze státního rozpočtu a proto dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech republiky (konkrétně § 14, dost. 2) nemohou být považovány (a také účtovány) jako dotace, nýbrž jako **příspěvky. Pro jednoduchost však budeme dále používat pojem DOTACE.**

Zásady:

- nárok dotace se účtuje v okamžiku uzavření příkazní smlouvy (pokud je příkazní smlouva uzavřena později než došly peníze na účet, pak je třeba účtovat v časové posloupnosti jednotlivých operací)
- je třeba analyticky odlišovat druh dotace na nákladových a výnosových účtech
- je třeba analyticky odlišovat druh dotace na účtech 378 a 379

Pro ukázkou zavedeme tyto analytické účty:

378/100 Jiné pohledávky – dotace na vybavení
379/100 Jiné závazky – dotace na vybavení
581/100 Poskytnuté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami – dotace na vybavení
681/100 Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami – dotace na vybavení

Účtování na junáckém okrese (přeúčtovatel dotace pro střediska)

Účetní případ	Účetní doklad	MD	D
Zaučtování nároku na dotace (celkově pro okres)	Interní doklad + příkazní smlouva	378/100	681/100
Příjem dotace od ústředí na účet v bance	Výpis BU	221	378/100
Rozposlání dotace střediskům	Výpis BU	379/100	221
Zaučtování nároku na dotace nižších jednotek	Interní doklad + příkazní smlouvy	581/100	379/100
Čerpání vlastní dotace okresem	Faktura	5XX	321
Vrácení přeplatků dotace od nižších OJ	Výpis BU	221	379/100
Snížení nároku na dotace nižších jednotek	Interní doklad	379/100	581/100
Vrácení přeplatku dotace na účet ústředí	Výpis BU	378/100	221
Snížení nároku na dotace (celkově pro okres)	Interní doklad + dodatek k přík.sml.	681/100	378/100

Rekapitulace pro okres:

- okres pozná, kolik dotace si nechal pro vlastní potřebu (tj. pro vyčerpání okresní radou) z rozdílu zůstatku na účtu 681/100 – 581/100
- na účtu 681/100 se zaúčtovaná částka musí rovnat částce uvedené na příkazní smlouvě z ústředí
- na účtu 581/100 se zaúčtovaná částka musí rovnat částce odpovídající součtu všech částek uvedených na příkazních smlouvách pro jednotlivá střediska
- po zúčtování všech nároků a povinností a jejich zaplacení musí mít účty 378/100 a 379/100 nulový zůstatek

Účtování na junáckém středisku (konečný příjemce dotace)

Účetní případ	Účetní doklad	MD	D
Zaúčtování nároku na dotace	Interní doklad + příkazní smlouva	378/100	681/100
Příjem dotace od okresu na účet v bance	Výpis BU	221	378/100
Čerpání vlastní dotace střediskem	Faktura	5XX	321
Vrácení přeplatku na účet okresu	Výpis BU	378/100	221
Snížení nároku na dotace ¹	Interní doklad + dodatek přík.sml.	681/100	378/100

Rekapitulace pro středisko:

- středisko musí mít na účtu 681/100 zůstatek stejný s částkou, která byla uvedena na příkazní smlouvě
- po zúčtování všech nároků a povinností a jejich zaplacení musí mít účet 378/100 nulový zůstatek

Příklad

Středisko obdrželo dotaci na vybavení ve výši 20 000 Kč. K čerpání dotace došlo jednou fakturou na výměnu nábytku v klubovnách ve výši 18 000 Kč. Jiné náklady tohoto charakteru středisko nemá a tudíž musí vrátit příslušnou část dotace (při povinnosti 30 % úhrady z vlastních zdrojů je maximální možnost čerpání dotace 12 600 Kč).

Řešení příkladu

Účetní případ	Účetní doklad	Kč	MD	D
Zaúčtování nároku na dotace	Interní doklad + příkazní smlouva	20 000	378/100	681/100
Příjem dotace od okresu na účet v bance	Výpis BU	20 000	221	378/100
Faktura na nábytek	Přijatá faktura	18 000	501	321
Vratka přeplatku dotace	Výpis BU	7 400	378/100	221
Snížení nároku na dotace	Interní doklad + dodatek přík.sml.	7 400	681/100	378/100

Účtování o investičních dotacích

Účtování o přijatých dotacích na pořízení či zhodnocení dlouhodobého majetku je odlišné od účtování o provozních dotacích. Podstatnou změnou je to, že investiční dotace se neúčtují výnosovým způsobem (tedy pomocí účtu 691), ale o získané prostředky se navýší vlastní jmění jednotky (účet 901). Skutečnost, zda jsou získané prostředky investičního či neinvestičního charakteru, musí být uvedena v příkazní smlouvě.

U majetku pořízeného z investiční dotace se má následně zvláštní režim také jeho odepisování. Je nutné přeúčtovat vždy část odpisu (ta, která byla uhrazena z dotace) z vlastního jmění do výnosů (649).

¹ Účtovat lze také částku mínusem a zachovat řádný tvar předkontace 378/100 / 681/100. Obě varianty jsou možné a jsou rovnocenné.

Účetní případ	Doklad	MD	Dal
Nárok na dotaci	Smlouva	378	901
Příjem peněz na účet	Výpis BÚ	221	378
Použití dotace (stavba budovy)	Faktury dodavatele	042	321
Úhrada faktury dodavateli	Výpis BÚ	321	221
Zařazení budovy do užívání	Interní doklad - na základě kolaudačního rozhodnutí	021	042
Odpisování budovy	Interní doklad	551	081
Částka odpovídající poměrné části odpisů připadající na dotaci se účtuje do výnosů a snižuje se o Vlastní jmění	Interní doklad - na základě odpisového plánu a karty majetku, kde je uvedena výše dotace použité během pořizování majetku	901	649

Příklad

Sředitisko obdrželo od ústředí investiční dotaci na přístavbu klubovny ve výši 500 tisíc korun. Sředitisko celou dotace využilo, celková pořizovací cena činila 800 tisíc korun. Budova byla na základě kolaudačního rozhodnutí zařazena do užívání.

V následujícím roce bylo rozhodnuto v souladu s odpisovým plánem o zahájení odepisování přístavby ve výši 20 000 Kč ročně (část připadající na novou přístavbu). Podíl dotace na celkové pořizovací ceně stavby činí 62,5% (800 děleno 500). Tzn., že částka odpisu obsahuje 12 500 Kč investiční dotace a musí být přeúčtována z vlastního jmění do výnosů.

Účetní případ	Účetní doklad	Kč	MD	Dal
Nárok na investiční dotaci od ústředí	Příkazní smlouva	500 000	378	901
Příjem investiční dotace na účet	Výpis BU	500 000	221	378
Náklady na stavbu	Došlé faktury	800 000	042	321
Úhrada dodavatelům stavebních prací	Výpis BU	800 000	321	221
Zařazení budovy do užívání	Interní doklad	800 000	021	042
Roční odpis budovy	Interní doklad	20 000	551	081
Přeúčtování části odpisu z vlastního jmění	Interní doklad	12 500	901	649

Účtování o příspěvcích z rozpočtu samosprávných celků

Příspěvky z rozpočtu samosprávných celků rozumíme příjmy od krajů, měst a obcí. Každý z těchto subjektů může poskytnuté finanční prostředky nazývat odlišným způsobem (grant, příspěvek na činnost, dotace). Rozhodný pro účtování je však obsah smlouvy o poskytnutí prostředků.

Zásady

- nárok na příspěvek z rozpočtu samosprávných celků se účtuje v okamžiku připsání příspěvku na účet
- je třeba analyticky odlišovat druh příspěvku (popř. poskytovatele) a to na účtu v třídě 3 i 6

Pro ukázkou zavedeme tyto analytické účty:

348/100 Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem samosprávných celků
691/100 Provozní dotace – příspěvek na provoz kluboven

Účetní případ	Účetní doklad	MD	D
Příjem příspěvku od města na účet v bance	Výpis BU	221	348/100
Zaučtování nároku na příspěvek	Interní doklad + smlouva	348/100	691/100
Zúčtování nákladů	Přijatá faktura, (VPD, výpis BU)	5XX	321 (211, 221)
Vratka přeplatku příspěvku	Výpis BU	348/100	221
Snížení nároku na příspěvek	Interní doklad + dodatek ke.sml.	691/100	348/100

Příklad

Středisko obdrželo smlouvy o poskytnutí příspěvku od města a příslušného kraje. Dle výpisu z běžného účtu zjistili, že již došel příspěvek od města ve výši 50 000 Kč a od kraje 20 000 Kč. Středisko ke konci roku zjistilo, že nemůže vyčerpat příspěvek od města v plné výši a že bude muset 10 000 vrátit.

Řešení příkladu

Pro řešení je nutné zavést analytické účty:

- 348/100 *Nárok - Příspěvek od města*
- 348/200 *Nárok - Příspěvek od kraje*
- 691/100 *Příspěvek od města*
- 691/200 *Příspěvek od kraje*

Účetní případ	Účetní doklad	Částka	MD	D
<i>Příjem příspěvku od města a kraje na účet v bance</i>	<i>Výpis BU</i>	<i>50 000</i>	<i>221</i>	<i>348/100</i>
		<i>20 000</i>		<i>348/200</i>
<i>Zaučtování nároku na příspěvky</i>	<i>Interní doklad + smlouvy</i>	<i>50 000</i>	<i>348/100</i>	<i>691/100</i>
		<i>20 000</i>	<i>348/200</i>	<i>691/200</i>
<i>Vratka přeplatku příspěvku městu</i>	<i>Výpis BU</i>	<i>10 000</i>	<i>348/100</i>	<i>221</i>
<i>Snížení nároku na příspěvek od města</i>	<i>Interní doklad + dodatek ke.sml.</i>	<i>10 000</i>	<i>691/100</i>	<i>348/100</i>

Účtování o darech

Peněžní dary jsou dalším důležitým zdrojem příjmů pro nevýdělečné organizace. K jejich účtování se užívá speciální účet 682 – Přijaté příspěvky (dary).

Účetní případ	Účetní doklad	MD	Dal
Přijetí daru prostřednictvím běžného účtu	Výpis BU	221	682
Přijetí daru v hotovosti	PPD	211	682
Přijetí daru ve formě bezplatného poskytnutí služby (např. účetní služby)	Darovací smlouva	378	682
		518	378

Pokud nejsou darem finanční prostředky, je třeba nahradit účty 221 a 211 nějakým jiným účtem (záleží na charakteru daru – materiál 112; zboží 132 apod.). Pokud je darována služba, je třeba její spotřebu přeučtovat pomocí pohledávkových, resp. závazkových účtů a souvztačně účtovat na náklady a výnosový účet darů.

Podmínkou tohoto zjednodušeného účtování o nefinančních darech je fakt, že spotřeba předmětu daru musí proběhnout v daném účetním období.

Zpracoval: Ing. Jan Stejskal
Recenze: Bořek Slunéčko